

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 5649

гр. София, 05.02.2024 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 51 СЪСТАВ, в закрито заседание на
пети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ИВЕТА В. ИВАНОВА

като разглежда докладваното от ИВЕТА В. ИВАНОВА Гражданско дело №
20231110158475 по описа за 2023 година

намира, че на основание чл. 140, ал. 3 ГПК, следва да съобщи на страните проекта за доклад по делото:

Предявени са от А. Г. А. срещу „.....“ ЕООД установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД за прогласяване нищожността на сключен между страните договор за предоставяне на поръчителство № 4483624 от 12.05.2022 г., кумулативно обективно съединен с осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за **заплащане на сумата от 158,64 лева**, представляваща недължимо платена сума – въз основа на недействителен договор под формата на възнаграждение за поръчителство, ведно със законната лихва за забава, считано от датата на подаване на исковата молба – 17.10.2022 г. до окончателното изплащане на вземането. Претендира присъждане на разноски.

Ищецът твърди, че между него, в качеството му на заемател и третото за процеса лице „.....“ АД, в качеството му на заемодател, бил сключен договор за паричен заем № 4483624 от 12.05.2022 г. за предоставяне в полза на А. А. на паричен заем в размер на сумата от 500 лева, със задължение за връщането му чрез седмични вноски, без конкретно посочен размер на месечния лихвен процент. Твърди също, че на основание клаузата на чл. 4 от договора и за обезпечаване изпълнението на задълженията на А. по договора за заем, между него, заемодателят и ответното дружество бил сключен договор за предоставяне на поръчителство № 4483624 от 12.05.2022 г., по силата на който „.....“ ЕООД поело задължение да обезпечи пред кредитора и заемодател „.....“ АД изпълнението на договора за паричен заем от заемополучателя чрез налични парични средства и готовност за изплащане на задълженията. Поддържа се, че по силата на този договор А. се задължил да заплати на гарантиращото дружество и ответник в настоящия процес сумата от 158,64 лева, чието плащане било разсрочено чрез включването ѝ в месечната вноска по договора за паричен заем, платима фактически на дружеството – заемодател, което от своя страна следвало да я предостави на „.....“ ЕООД по силата на овластяване за това. Ищецът изяснява, че е погасил изцяло дължимата сума по договора за заем, в т.ч. процесното възнаграждение за поръчителство в размер от 158,64 лева, която била получена от „.....“ ЕООД. Ищецът намира, че договорът за предоставяне на поръчителство има характера на потребителски договор по см. на чл. 9 ЗПК, предвид акцесорния му характер от свързания с него договор за паричен заем, изпълнението на задължението по който е предмет на обезпечението с поръчителство. Счита, че последният е нищожен, като изначално лишен от основание, тъй като срещу заплатената парична сума на потребителя не се предоставя насрещна услуга, доколкото обезпечението е в полза на заемодателя „.....“ АД. Съгласно клаузата на чл. 5, ал. 1 от договора за поръчителство в случай на

извършено от поръчителя погасяване на задълженията по договора за заем, то в негова ползва възниква регресно вземане срещу длъжника, което обуславя извода, че срещу заплащането на процесното възнаграждение А. А. не получава услуга, а задължението му единствено би променило своя титуляр. Посочва, че основание за недействителността на договора е и сключването му между поръчителя и главния длъжник, вместо между кредитора и поръчителя, каквото е изискването на чл. 138 ЗЗД. Оспорва действителността на договора и с твърдение, че същият противоречи на добрите нрави с оглед задължението, което се поражда за потребителя да заплаща изначално допълнително възнаграждение при заобикаляне разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК и чийто размер надвишава половината от сумата по отпуснатия заем. Със сключването на договора за поръчителство не се цели реално обезпечаване на договора за заем, а едно допълнително оскъпяване на последния и получаване на допълнително възнаграждение от заемотателя за избягване на ограниченията, въведени с разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК, доколкото едноличен собственик на капитала на поръчителя „.....“ ЕООД е

именно дружеството-заемотател „.....“ АД. Печалбата от извършваната от поръчителя търговска дейност – гаранционни сделки се разпределя в полза на кредитора. Ищецът излага твърдения, че в случая оспорвания договор за предоставяне на поръчителство е сключен във връзка и по повод на договора за заем, поради което действието му е обусловено от действителността на този договор. Наред с това, кредиторът и поръчителят се явяват свързани лица, което е основание двете правоотношения да бъдат разгледани съвместно. Посочва се, че начинът на формулиране на клаузата на чл. 4 от договора за паричен заем създава неотменимо задължение за потребителя срещу получаването на заемната сума да предостави обезпечение и то именно под формата на поръчителство от ответното дружество, доколкото предвидените други две обезпечения са практически невъзможни за осъществяване от длъжника. А. А. счита, че доколкото възнаграждението за поръчителство представлява сигурен разход за заемополучателя, то същото следва да бъде включено изначално при формиране на ГПР по договора за паричен заем, което в случая не е налице. Ето защо, договорът за заем противоречи на изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, което съгласно чл. 22 ЗПК обуславя неговата недействителност. От съдържанието на договора за заем потребителят не може да направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран ГПР. С тези съображения ищецът отправя искане за прогласяване нищожността на сключения между страните договор за предоставяне на поръчителство № 4483624 от 12.05.2022 г., както и за заплащане от ответника на сумата от 158,64 лева – недължимо платена сума – въз основа на недействителен договор под формата на възнаграждение за поръчителство, ведно със законната лихва за забава, считано от датата на подаване на исковата молба – 25.10.2023 г. до окончателното изплащане на вземането. Претендира присъждане на разноски.

В депозирания в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК писмен отговор ответникът „.....“ ООД, чрез пълномощника си ст. юрк. М.К., оспорва предявения установителен иск като недопустим, поради наличието на идентичност в предмета му с този на осъдителната претенция и липсата на правен интерес от ищеца, предвид наличието на друг, по-ефективен способ за защита. Заявява, че при предявяване на осъдителен иск за връщане на недължимо платена сума, ищецът може да се позове на нищожността на договора. Предявяването на два иска, при които осъдителното искане съдържа и установително такова представлява злоупотреба с право и цели присъждане на допълнителни разноски. По същество ответникът оспорва исковете като неоснователни, считайки, че договорът за предоставяне на поръчителство се регулира не от ЗПК, а от Търговския закон. Оспорва твърденията на ищеца, че договорът е нищожен като лишен от основание, тъй като със сключването му ищецът цели да изпълни договорното си задължение, произтичащо от договора за паричен заем с „.....“ АД, а ответникът – като финансова институция с предмет на дейност: предоставяне на гаранционни сделки по занятие – да получи възнаграждение за

предоставената услуга – гарантиране изпълнението на всички парични задължения на потребителя, възникнали от договора за паричен заем. Оспорва договорът за предоставяне на поръчителство да накърнява добрите нрави, като се позовава на принципа на свободно договаряне, следващ от разпоредбата на чл. 9 ЗЗД. Наред с това твърди, че не е налице нееквивалентност на престациите на страните, тъй като с процесния договор ответното дружество е поело задължение да отговаря с цялото си имущество солидарно със заемателя, като при неизпълнение от последния ще бъде ангажирана отговорността на поръчителя, а уговореното възнаграждение е по-малко от сумата на всички последици от неизпълнението на главното задължение по договора за паричен заем. Посочва, че оспореният договор е сключен доброволно от ищеца, както и, че същият е имал възможността да направи избор между различни начини за обезпечаване на договора за заем. Счита за неподкрепени с аргументи и доказателства твърденията на А. А. за сключването на договора за поръчителство в нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 ЗПК, доколкото този договор няма характера на договор за потребителски кредит, спрямо който е приложима посочената законова разпоредба и това оспорване е неотносимо към същия. С тези доводи „.....“ ЕООД отправя искане за прекратяване на производството по предявения установителен иск, съответно за отхвърляне на исковите претенции. Претендира разноски.

Съдът, при извършена по реда на чл. 140 ГПК служебна проверка, предвид и изричното оспорване, проведено с отговора на исковата молба, намира, че установителният иск по чл. 26, ал. 1 ЗЗД за прогласяване нищожността на процесния договор за предоставяне на поръчителство, за който се твърди да е сключен между страните, е предявен при наличието на правен интерес за ищеца от търсената защита. В тази връзка следва да се отбележи, че кредитополучателят винаги разполага с интерес да предяви иск за прогласяване нищожността на договор, страна по който е същият, доколкото уважаването на предявени иск ще внесе със силата на пресъдено нещо правна сигурност в отношенията между страните, ще избегне бъдещото неоснователно разместване на имуществени блага (плащането на недължими суми по нищожен договор) и/или ще бъде предпоставка за връщане на платеното по нищожния договор. За наличието на правен интерес, съответно за допустимостта на предявен иск за прогласяване нищожността на определен договор, е достатъчно излагането на твърдения, че ищецът и ответникът са страни по договора, както и на конкретни основания, поради които същият не поражда правно действие, каквито в случая са налице. Съдът намира за неоснователно възражението на ответната страна за липсата на правен интерес от тази претенция, обосновано с идентичност в предметите на двата иска, тъй като се касае за две самостоятелни искиви претенции, при условията на кумулативно обективно съединяване помежду им и насочени към различна защита – прогласяване нищожност на договор и връщане на платеното по този договор.

По искането с правно основание чл. 219, ал. 1 ГПК:

В исковата молба ищецът е направил искане за привличане на „.....“ АД като трето лице-помагач на негова страна, обосновавайки правния си интерес с обстоятелството, че при уважаване на процесната искова претенция ще настъпи промяна в правоотношението, възникнало от договора за паричен заем, сключен с това дружество, която ще се отрази на размера на погасителните вноски, а евентуално на действителността на целия договор.

Съдът, като взе предвид изложените от ищеца твърдения в сезиращата съда искова молба, намира искането му за конституиране на „.....“ АД като трето лице – помагач на негова страна за необосновано, а оттук и за неоснователно, като съображенията за това са следните:

Съгласно разпоредбата на чл. 219, ал. 1 ГПК в първото заседание за разглеждане на делото ищецът, а с отговора на исковата молба - ответникът, може да привлече трето лице, когато това лице има право да встъпи, за да помага, а в разпоредбата на чл. 218 ГПК е прието, че трето лице може да встъпи в делото до приключване на съдебното дирене в

първата инстанция, за да помага на една от страните, ако има интерес решението да бъде постановено в нейна полза.

При анализа на посочените разпоредби следва, че задължителна предпоставка, обуславяща участието на едно лице като подпомагаща страна за ищеца или ответника, е наличието на правен интерес. Такъв интерес е налице когато съдебното решение, постановено срещу подпомаганата страна, би се отразило върху правната сфера на третото лице, поради което то следва да участва в процеса и да помага на същата тази страна с цел постановяване на благоприятно за нея решение. Привличането на трето лице - помагач в процеса е средство за защита и право на привличащата страна, чрез което тя цели да улесни защитата си срещу противната страна с помощта на привлеченото лице, като при неблагоприятен за нея изход на делото да подчини привлеченото лице на задължителната сила на мотивите. Конституирането на трето лице - помагач има за цел да обвърже същото в отношенията му със страната, на която помага или която го е привлякла със задължителната сила на мотивите на решението

В настоящия случай се касае за производство, образувано по предявени обективно съединени иски, насочени към оспорване действителността на договор за предоставяне на поръчителство и за връщане на платеното без основание въз основа на клаузите на този договор, с изложени доводи и срещу действителността на договора за паричен заем, във връзка с обезпечаване на произтичащите задължения от който се твърди, че е сключен договорът за поръчителство.

Съдът, съобразявайки предмета на делото, определен от предмета на въведеното от ищеца спорно материално право и от характера на търсената защита, намира, че не е налице правен интерес за привличане „.....“ АД като помагач на негова страна, тъй като за последното **не е налице интерес да помага именно на ищеца**, като страна по делото с цел постановяване на благоприятно за него решение, с оглед обвързаността на обезпечителната сделка с договора за заем, сключен с това лице. Такъв интерес не е от естество да се обоснове с искането на ищеца да обвърже със силата на пресъдено нещо на евентуално благоприятно за него решение и дружеството, сочено като страна по друго правоотношение, доколкото съдът не е сезиран с искане за прогласяване недействителността и на договора за паричен заем, такава искова претенция не е предявена срещу „.....“ АД в настоящото производство, като ответна страна, в който случай решението би имало обвързващо действие и за него. Ето защо, искането по 219, ал. 1 ГПК следва да бъде оставено без уважение.

Съобразно разпоредбата на чл. 154 ГПК, съдът разпределя между страните **доказателствената тежест** за подлежащите на доказване факти по предявените иски, както следва:

По иска с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД:

В тежест на ищеца е да установи сключването между него и ответното дружество на процесния договор за поръчителство от 12.05.2022 г. и неговото конкретно съдържание – права и задължения на страните, в частност уговарянето в полза на ответника на възнаграждение в твърдения размер; че договорът е нищожен на посочените основания, както и, че е сключен във връзка и по повод – за обезпечаване изпълнението на задълженията му по договор за паричен заем от 12.05.2022 г., сключен с „.....“ АД.

В тежест на ответника е да докаже действителността на договора, в частност чрез установяване наличието на основание при сключването му, предоставянето на насрещна услуга, съответствието му с добрите нрави.

По иска с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД:

В тежест на ищеца е да установи, при условията на пълно и главно доказване, че ответното дружество е получило процесната сума, както и, че това е осъществено при липса

на правно основание.

При установяване на тези факти, в тежест на ответника е да установи наличието на основание за получаване и последващо задържане на сумата.

С оглед конкретните твърдения, изложени от всяка от страните, **на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 ГПК съдът отделя като безспорни и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата**, че между ищеца А. А., в качеството му на заемател и третото за процеса лице „.....“ АД, в качеството му на заемотател, е сключен договор за паричен заем № № 4483624 от 12.05.2022 г. за предоставяне в полза на А. А. на паричен заем, изпълнението на задълженията по който са били обезпечени с поръчителство по силата на договор за предоставяне на поръчителство № 4483624 от 12.05.2022 г., сключен между ищеца и ответника, както и уговарянето в полза на ответното дружество на възнаграждение в общ размер от 158,64 лева, което да бъде заплатено чрез заемотателя.

По доказателствените искания:

Искането на ищеца за задължаване на третото за процеса лице „.....“ АД по реда на чл. 192 ГПК да представи по делото заверен препис от договора за паричен заем и свързаните с него погасителен план, СЕФ, разписки, застраховка и извадка от счетоводните книги следва да бъде оставено без уважение – от една страна като ненеобходимо предвид представяне на договора и погасителния план като приложение към исковата молба, а от друга страна – предвид липсата на твърдения за съществуващи такива документи, които да се намират в държане на това дружество и на надлежната им индивидуализация (относно разписки, застраховки), като същевременно се касае и за документ, който да бъде изготвен – извадка от счетоводните книги.

Като относимо и необходимо за изясняване на делото от фактическа страна, с оглед разпределената между страните доказателствена тежест, следва да бъде уважено искането на ищеца за допускане изслушването на съдебносчетоводна експертиза по въпросите, формулирани в исковата молба, с изключение на въпрос 1, който съдът намира за неотнотосим към счетоводна експертиза, а наред с това и към конкретните доводи за недействителност на процесния договор, изложени от ищеца. Допълнително следва да се постави въпросът относно посочване размера на ГПР по договора за заем, за чието обезпечение е сключен договорът за поръчителство, респ. какъв би бил неговият размер в случай, че при формирането му бъдат включени освен възнаградителната лихва, всички начислени такси и възнаграждението за поръчителство,

Като неотнотосимо – предвид общото му формулиране, към предмета на спора следва да бъде оставено без уважение искането на ищеца за издаване на съдебно удостоверение за пред БВБ за снабдяване с информация относно всички сключени договори за гаранция между ищеца и ответника, както и за движението по тях, а по отношение на информация, касаеща процесния договор и като ненеобходимо, предвид липсата на спор между страните относно договора и съдържанието му.

Делото следва да бъде насрочено за разглеждане в открито съдебно заседание, за което да се призват страните.

Така мотивиран и на основание чл. 140 ГПК, вр. чл. 146, ал. 1 и ал. 2 ГПК, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на ищеца А. Г. А. за привличане като трето лице – помагач на негова страна на „.....“ АД, с ЕИК: .....

НАСРОЧВА делото за разглеждане в открито съдебно заседание на **15.04.2024 г. от 09:40 часа**, за която дата и час да се призват страните, на които да се връчи препис от

настоящото определение, обективизиращо проекта за доклад по делото, а **на ищеца и препис от депозирания писмен отговор.**

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ исканията на ищеца за задължаване на третото за процеса лице „.....“ АД по реда на чл. 192 ГПК да представи описаните в исковата молба документи/справки, както и за издаване на съдебно удостоверение за пред БНБ, дирекция Регистри за снабдяване с информацията, посочена в т. 5 от доказателствата на исковата молба.

ДОПУСКА по искане на ищеца изслушване на съдебносчетоводна експертиза по въпросите, формулирани в исковата молба и конкретно **от въпрос № 2 до въпрос № 4, както и** по въпроса вещото лице да посочи какъв е размерът на ГПР по договора за заем, за чието обезпечение е сключен договорът за поръчителство и какъв би бил неговият размер в случай, че при формирането му бъдат включени освен възнаградителната лихва, всички начислени такси и възнаграждението за поръчителство, като вещото лице работи въз основа на материалите по делото и след **проверка в счетоводството на ответното дружество, като ОСТАВЯ БЕЗ УМАЖЕНИЕ** искането по отношение на въпрос № 1 към ССчЕ.

НАЗНАЧАВА за вещо лице И.Л.Д., включен в Списъка на специалистите, утвърдени за вещи лица за съдебния район на Софийски градски съда за 2023 г.

ОПРЕДЕЛЯ депозит за изготвяне на заключението **в размер на сумата от 320 лева,** вносими от ищеца **в едноседмичен срок** от получаване на съобщението.

ВЕЩОТО ЛИЦЕ да се уведоми за поставените задачи и да се **призове** за съдебно заседание – **след представяне на доказателство за внасяне на депозита.**

УКАЗВА на страните, че могат да вземат становище по дадените указания и **проекта – доклада най-късно в първото по делото заседание.**

УКАЗВА на страните, че могат да уредят спора помежду си чрез **МЕДИАЦИЯ. При постигане на спогодба дължимата държавна такса за разглеждане на делото е в половин размер. КЪМ СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД** действа програма „Спогодби“, която предлага безплатно провеждане на медиация.

УКАЗВА на страните, че:

- съгласно чл. 40, ал. 1 ГПК страната, която живее или замине за повече от един месец в чужбина е длъжна да посочи лице в седалището на съда, на което да се връчват съобщенията – съдебен адресат, ако няма пълномощник по делото в РБ; същото задължение имат и законният представител, попечителят и пълномощникът на страната, а съгласно ал. 2 когато лицата по ал. 1 не посочат съдебен адресат, всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени.

- съгласно чл. 41 ГПК страната, която отсъства повече от един месец от адреса, който е съобщила по делото или на който веднъж ѝ е връчено съобщение, е длъжна да уведоми съда за новия си адрес; същото задължение имат и законният представител, попечителят и пълномощникът на страната, а съгласно ал. 2 при неизпълнение на задължението по ал. 1 всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени;

- съгласно чл. 50, ал. 1 и 2 ГПК мястото на връчване на търговец и на юридическо лице, което е вписано в съответния регистър, е последният посочен в регистъра адрес, а ако лицето е напуснало адреса си и в регистъра не е вписан новият му адрес, всички съобщения се прилагат по делото и се смятат за редовно връчени.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО в частта, в която се оставя без уважение искането на ищеца по чл. 219, ал. 1 ГПК подлежи на обжалване с частна жалба, пред Софийски градски съд, в едноседмичен срок от получаване на съобщението с препис от определението, а в останалата част не подлежи на обжалване.

Съдия при Софийски районен съд: _____